

Gode kommunale tjenester i forsvarskommuner

Av Forsvarsforum i Nord

Mange kommuner i nord opplever en sterk vekst i forsvarets tilstedeværelse. Dette gir positivitet og befolkningsvekst. Samtidig utfordres det kommunale tjenestetilbudet. For de kommunene der den relative veksten er størst, vil det bli store utfordringer i å opprettholde kvaliteten innenfor SFO/skole, helse og eldreomsorg.

Forsvaret har forventninger til at kommune skal legge til rette med gode og bærekraftige tjenestetilbud, samt legge til rette for vekst og samfunnsutvikling. Dagens inntektssystem gjør dette til en vanskelig, om ikke til en umulig oppgave.

Eiendomsskatt er en viktig inntektskilde for mange kommuner. For forsvarskommuner er dette er begrenset. Der kommunens hjørnesteinsbedrift er forsvaret kan ikke denne skattlegges på samme måte som andre store bedrifter i kommuner, som for eksempel kraftanlegg, oppdrettsanlegg, næringsbygg mm. Det er en av faktorene som gjør at kommunen ikke har like store økonomiske muskler til å oppfylle forventningene til vertskommunerollen. Det er ingen tilfeldighet at de fleste forsvarskommuner er å finne nederst i statistikkene om en ser på kommunenes inntekter satt opp mot kommunenes oppgaver.

Utfordringene forsterkes i en vekstfase. Tap av fagpersonell til forsvaret, mangel på boliger, behov for nybygg innen skole/barnehage, løfter kostnadsbilde for kommunene.

At veksten i mange av kommunene kommer etter at en var i gang med å forberede seg på befolkningsreduksjon, og der det er stor usikkerhet knyttet til hvor stor veksten faktisk blir, er kostnadsdrivende.

En stor aktivitet i en kommune, som ikke bidrar til inntekter for å løse lokalsamfunnets oppgaver, gir også økonomiske utfordringer. Den betydelige bruken av pendlere er her med på å forsterke utfordringene ytterligere.

I Nordområdestrategien «Norge i Nord – Nordområdepolitikken i en ny virkelighet» fremkommer det på s. 23 at Regjeringen vil sørge for at forsvarsløftet skal gi ringvirkninger regionalt. Dette utdypes blant annet slik *«Det er essensielt å utvikle lokalsamfunnene for å støtte opp under Forsvarets tilstedeværelse, og at Forsvaret bidrar til utvikling i lokalsamfunnene. Dette bidrar til å sikre at Forsvaret og allierte samarbeidspartnere har tilgang på nødvendige støttefunksjoner fra næringsliv og sivile aktører i krise og krig, slik at samfunnet rundt gjøres i stand til å levere på Forsvarets behov. Ved å støtte opp om attraktive lokalmiljøer sikres evnen til å rekruttere og beholde personell, samtidig som dette vil styrke både militær og sivil beredskap»*

Forsvarskommunene i nord ber forsvarsdepartementet og kommunaldepartementet om å bidra med å finne en løsning på utfordringen forsvarskommunene står ovenfor. Og dette haster. Kostnadene er størst for kommunene i utbyggingsfasen, inntektene til kommunene er lavest i utbyggingsfasen. Det er essensielt at vi lykkes med omstillingen slik at vi kan sikre gode fremtidige tjenestetilbud til fremtidens innbyggere i kommunen og samtidig ivareta vertskommuneansvaret på en forsvarlig måte.